

פינחס - תוכן ענייני הפרשה

- א. שכרו של פינחס (על הריגת זמרי וכזבי): "בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאֲתִי".
- ב. מִנְיַן בני ישראל בערבות מואב אחרי המגיפה (כו).
- ג. הציווי על חלוקת הארץ לשבטים.
- ד. פקודי משפחות בני לוי.
- ה. בקשת בנות צִלְפָּחָד לאחוזת בארץ, ודיני הירושה למי שאין לו בנים (כו, א-יא).
- ו. "אִישׁ עַל הָעֵדָה": סמיכת יהושע למנהיג (כו, יב-כג).
- ז. קרבנות ציבור: תמידין, ומוספי - שבת, ראש חודש, והמועדים [פסח, שבועות, ר"ה, יום כפור, סוכות ושמירני עצרת] (כח, כט).

"בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאֲתִי" - הקנאי המזויף רשע הוא

- סיפור

סיפור הרב ישראל גרוסמן זצ"ל: בחצר הסמוכה לנו התגוררה אלמנה ערירית, שכדי להקל על בדידותה, היתה שומעת דיבורים ושירים מטרנזיסטור קטן שהיה ברשותה. אחד השכנים, שהיה קנאי גדול, מחה בפניה מספר פעמים על כך שמחזיקה רדיו בביתה, אך היא התעלמה ממחאותיו. ביום ששי אחד פקעה סבלנותו של אותו קנאי, ולאחר שהאשה שטפה את הרצפה לכבוד שבת, ניגש לדלת ביתה ושפך דלי מים לתוך הבית. דודי, רבי שמעון גרוסמן זצ"ל, חס על צערה של האלמנה, מחה בפניו וביקש ממנו לעלות אל הרב דושינסקי זצ"ל כדי לשמוע מה דעתו על הנושא. הקנאי היה כה בטוח במעשיו, ומיד הסכים ללכת יחד עם רבי שמעון אל הרב. הקנאי החל לספר לרב שבחצרו מתגוררת אשה אלמנה שמחזיקה מכשיר טמא בביתה, ולאחר שמחה בפניה מספר פעמים ומחאותיו לא עזרו, החליט לעשות מעשה. הלה טרם כילה לדבר את דבריו, והרב דושינסקי קם ממקומו ופניו כאש שלהבת, תפס את מקלו הרבני, הרימו ופתח בצעקה: "רשע, צא מביתי"!!! [לב ישראל]

"הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי" (כח, יב) - הקנאי

סיפור הרבי מטאלנא שליט"א: בכמה מערכות ציבוריות בדק ה"פני מנחם" מגור זצ"ל האם קנאות האנשים אמיתית או מזויפת. מרגלא בפומיה שהמבחן האמיתי לקנאי הוא בתגובתו לאחר שהעניין למענו נלחם, נפתר. אם הוא קנאי אמתי, הרי שישמח שסוף סוף העניין בא על תיקונו. אך אם קנאותו היא רק לשם קנאות בעלמא, הוא לא יהיה שבע רצון מכך שהאמתלא למלחמה ממנו כאשר העניין נפתר. ולכן אמר הקב"ה לפנחס 'הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי' - כי הקנאי האמיתי חפץ באמת בשלום. [נפשי תערוג ח"ב עמ' רי]

דבר העורך

הפרשה פותחת בתיאור השכר שקיבל פינחס על המעשה האמין עליו קראנו בפרשה הקודמת. לאחר שעם ישראל התפתה אחרי בנות מואב, נגרר לעבודה זרה, והגיע לשיא השפל כאשר נשיא שבט שמעון - זמרי, לקח אישה נוכרית (בתו של מלך מדיין - כזבי בת צור) לעיני כל עדת ישראל. ובעוד שאף אחד לא ידע מה לעשות, קם פנחס ואמר למה: הרי למדתנו הבוועל ארמית קנאים פוגעים, ענה לו משה 'בעל אגרת ישלח לכתובת הנמען', דהיינו זמרי בן סלוא. קם פינחס ודקר את שניהם למוות לעיני כל שבט שמעון ונעשו לו שרשרת נסים. ובמעשה זה השיב את הסדר לכנו ועצר את המגיפה הנוראה שהשתוללה (נהרגו בה 14,700 איש).

אך למרות המעשה הנכון והאמין, היו עדיין כאלה שרננו אחרי פנחס בטענה שמניעיו אינם כל כך טהורים.

וכפי שמפרש רש"י (כה, יא): שהיו השבטים מדברים עליו ומבזים אותו. והיו אומרים: "הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל"? כלומר לאחר מעשה שהוא אמין לכל הדעות. מעשה שכולם ידעו שבגללו נפסק ההרג מעל עם ישראל, עדיין היו כאלה שמצאו בפינחס דופי. טענתם הייתה, שלפינחס לא הייתה בעיה עם כך שעם ישראל עבד עבודה זרה, כי הרי הוא נכדו של יתרו שהיה כהן מדיין, והיה בעברו מפטם עגלים לעבודה זרה. ובגלל ששורש זה של העבודה זרה עבר גם אליו, לא מיחה בידי עובדי העבודה זרה. וכנראה שגם במעשה זה, שבו הוא הרג נשיא מישראל, ודאי גם פה מעורבים כל מיני מניעים פסולים והמעשה אינו טהור... ודוקא על זה נתן לו הקב"ה שכר על מעשיו כי הוא וכל זרעו אחריו יזכה בכהונת עולם. ועוד אמר הקב"ה: "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאֲתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי". ראשית, ייחס הכתוב את פינחס לאהרן הכהן (סבו מצד אביו - מצד החסד והשלום), ולא ליתרו (שהיה סבו מצד אמו).

בכדי לומר, שלא היו מניעים כל שהם במעשה של פנחס, אלה רק קנאה צרופה ונקייה לה' כמו שהיתה לאהרן הכהן.

הגאון רבי אליהו מוילנא זצ"ל ביאר את הפסוק על דרך הרמז שאמרו ב"מחצית השקל": האות האמצעית בתיבת "מחצית" היא 'צ' שרומזת על "צדקה", האות ח' והאות י' הסמוכות לה מצדדיה רומזת שמי שקרוב לצדקה הוא - ח"י. והאותיות המרוחקות ממנה לצדדים האות מ' והאות ת' מרמזות שמי שרחוק מן הצדקה נחשב כ-מת ח"ו, כפי שאמרו "וְצִדְקָה תַצִּיל מִמָּוֶת" (משלי י, ב). ואילו בפינחס נאמר "הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" במילת 'חמתי' האות מ' והאות ת' קרובות, ואלו האותיות ח' והאות י' רחוקות. לפיכך אם לא היה פנחס מקנא את קנאת ה', היו בני ישראל מתחייבים כליה ח"ו ולכן אמר הקב"ה "הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי", כלומר הכניס אותיות "ח"י" בתוך ה"מת" והרחיק את גזירת ה"מת" מעל בני ישראל.

מכאן, אומרת הגמרא (יבמות סה:): "אמר רבי אילעא משום רבי אלעזר בן רבי שמעון, כשם שמצווה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצווה על אדם שלא לומר דבר שלא נשמע". כלומר, למרות שיש גם בימינו מצוות תוכחה, אין אנו יכולים לפעול ולנהוג ככל העולה על רוחנו על מנת להוכיח, ולפעמים "מראים" שאנו מקנאים לה' יתברך - גם אם עולה בנו קנאה עד אין קץ, ואנו לא מסוגלים להתאפק.

העם הוא לא אותו עם, וגם אנחנו לא בדיוק פינחס, ומוטב שנמנע מכך, וישמע החכם ויוסף לקח.

"פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... (כ"ה, י"א)

וברש"י: 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן'.

וכתב ה'כלי יקר': 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, הכל לרבותא נקט, כי אף על פי שהיה בן אלעזר, אשר לקח לו מבנות פוטילאל, מזרע יתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה, והיה לו למנוע עצמו ממעשה זה, פן יאמרו לו ליצני הדור בת יתרו מי התיר לאביך, ואיך אתה מקנא על המדיינית, וכן אבי אמך פיטם עגלים לעבודה זרה, ואיך אתה מקנא על העבודה זרה, והיה בן אהרן הכהן, ויאמרו לו אבי אביך עשה את העגל, ואף על פי כן לא היה מקפיד על כבודו, ורש"י שפירש שהיו השבטים מבזין אותו, יכול להיות שזה כוונתו שעל ידי שהיו השבטים מבזין אותו בא הכתוב ויחסו, לומר ראה כי איש חסיד הוא, אף על פי שעל ידי שהוא בן אלעזר בן אהרן היה להם מקום לבזותו, מכל מקום נכנס בעובי הקורה ולא היה חושש לכבודו'.

וצריך ביאור, למה האריכה התורה לייחס את פנחס, כדי להראות את גודל צדקתו, שלא חס על כבודו. מהו השבח בזה שלא חס על כבודו, הרי פנחס התעורר במידת הקנאות לכבוד שמים ולמנוע את חילול ה', וגם ידע שחיי כל ישראל בסכנה, והצלתם ומניעת המגפה היא רק ע"י הריגת זמרי, וכמו שכתוב "וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי". וכי שבח הוא במצב זה שלא חשש לכבודו? ויותר קשה, מה ראה הכתוב לשבח אותו על שלא חס על כבודו, הרי הוא לא חס כלל על חייו, וסיכן עצמו כדי להרוג את זמרי, וכמו שמשמע מהמדרש (שמות רבה לג, ה) ורבינו בחיי (סוף פרשת בלק) ומסר עצמו לסכנה כנגד כל המשפחה כל שכן שלא יחוס על כבודו.

אילולי הדגישו הכתוב היינו סוברים שפנחס לא היה הורג את זמרי אילו היה כבודו נפגע מזה. ואף שפנחס היה צדיק גדול, ונתעורר לקנא לכבוד שמים ולהציל את חייהם של ישראל, אף על פי כן היינו סוברים שהנגיעה של כבוד עלולה להטות דעתו ולגרור לו להורות לעצמו פטור של אונס, שאינו יכול להרוג את זמרי. ואף שהנגיעה להציל את חייו לא הייתה את דעתו, אף על פי כן היינו סוברים שהנגיעה לחוס על כבודו הייתה מטה את דעתו, שלפעמים הנגיעה לחוס על כבודו חזקה מהנגיעה להציל את חייו. ולכן הדגישה התורה צדקתו של פנחס שהרג את זמרי, שהנגיעה של כבוד לא הטתה את דעתו.

וכעין זה מצינו בנעמן שר צבאו של מלך ארם, שהנגיעה לשמור על כבודו הייתה חזקה יותר מהרצון להציל את חייו.

כתוב (מלכים ב-ה יא-יב): "וַיִּקְצֹף נָעֲמָן וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר, הֲנֵה אֲמַרְתִּי אֵלֵי יֵצָא יְצֹא, וְנִעְמַד וְקָרָא בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵיךְ, וְהִנֵּי יָדוֹ אֶל הַמָּקוֹם וְאֶסֶף הַמִּצְרֵעַ: הֲלֹא טוֹב אֲבִנָּה [אֲמָנָה] וַיִּפְרָפֵר נְהִירוֹת דְּמִשְׁקַּי מִכָּל מִימֵי יִשְׂרָאֵל, הֲלֹא אֶרְחֹץ בָּהֶם וְטִהַרְתִּי, וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ בְּחֻמָּה". ופירוש ה'מצודת דוד': "ויקצוף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא - חשבתי כי לכבודי יצא אלי ויעמוד לפני על רגליו בדרך הכבוד שעושים בני אדם לשרים הגדולים'.

משמע שנעמן הרגיש שאלישע לא התייחס אליו בכבוד הראוי, וכדי לשמור על כבודו החליט שאין בכוחו של אלישע לרפאותו מצרעתו. וכן כתוב ב'אור יהל' (לרבי יהודה לייב חסמן זצ"ל). והדברים תמוהים, הרי נעמן היה חולה מסוכן, ושמע עדות נאמנה שביכולתו של אלישע לרפאותו, והאמין בדברים וטרח לבוא לארץ ישראל כדי לפגוש את אלישע, ולמה לא הועיל הרצון להציל את חייו להאמין שיש בכוחו של אלישע להציל חייו? וצריך לומר שהנגיעה לשמור על כבודו גברה על הרצון להציל חייו, וגרמה לו לשנות דעתו ולהחליט שאין באלישע ממש.

מכאן אנו למדים את כוחה של נגיעת אדם לשמור על כבודו, עד שפעמים היא חזקה יותר מנגיעה להציל חייו, ועלולה להטעות דעת צדיקים, ולמנועם ממצוות גדולות. [חידושי הלב]

"הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי" (כה, יב) - יעקב אבינו

תפש אות ו' משמו של אליהו

בפרשת בחוקותי (ויקרא כ"ו, מ"ב) כתב רש"י: "בחמשה מקומות נכתב (שם 'יעקב') מלא ('יעקוב'), ואליהו חסר ('אליה') בחמשה מקומות, יעקב נטל אות משמו של אליהו ערבון שיבוא ויבשר גאולת בניו".

וב'בעל הטורים' (כאן פסוק יב) כתב על מה שנאמר "הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי", וזה לשונו: "וא"ו קטיעא (במסורה יש רווח דק באמצע האות ו' של תיבת 'שלוש' שמקטע את האות ו' לשניים), כי פינחס הוא אליהו, וכן אליה כתיב חסר וא"ו, ויעקוב מלא וא"ו, שנטל וא"ו מאליהו למשכון עד שיבוא עם המשיח ויגאל את בניו.

וזוהו "גַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל" (תהלים יד, ז), 'ששמח' אותיות 'משיח', שישמח לימות המשיח ויחזיר האות ו' ויהא אליהו שלם. והטעם מדוע לקח יעקב אות ו' דוקא, ביאר בספר 'אבודרהם' (סדר מוצאי שבת), וזה לשונו: "יעקב אבינו תפש לאליהו ה-ו' משמו בתורה משכון עד שיבוא עם משיח בן דוד המוכתר בששה מדות, שנאמר במשיח (ישעיה י"א, ב): 'וְנִתְּחַה עָלָיו רוּחַ ה', רוּחַ חֲכָמָה וְבִינָה, רוּחַ עֲצָה וְגִבּוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה'', ואז יחזיר לו ה-ו' ויהיה שמו שלם. והטעם של אליהו כי דיו לעבד להיות כרבו', שהרי נאמר בתורה (שמות י"ז, ט"ז) 'כִּי יָד עַל כָּס יָהּ, מִלְחָמָה לָהּ בְּעַמְלֶק מִדֶּרֶךְ, וּפִירְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מדרש תנחומא פרשת כי תצא) על מה שנאמר 'כס' ו-ה' חסרים, כלומר שחסרה אות א' מתיבת 'כסא', ואותיות ו' ו-ה' משם 'הו"ה', ש"אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק". והנה אם הקדוש ברוך הוא חסר לו כביכול אותיות וא"ו ה"א של שמו הנכבד, ונשאר רק עם יר"ד ה"א, דיו לעבדו 'אליהו' שגם כן ישאר רק עם (אל"ף למ"ד) יר"ד ה"א, ויקחו ממנו את האות וא"ו.

"בְּהִצָּתָם עַל ה'..." (כ"ו, ט) - היום אין צורך

שגדולי ישראל יצאו לגלות... - סיפור

רבי חיים מוולוז'ין קיבל על עצמו גלות. מששמעה על כך זוגתו היא ביקשה להצטרף אליו, אולם רבי חיים הפציר בה להישאר בבית, מחשש שלא תעמוד בכך, אך כשהתעקשה לקחה עמו, בתנאי שלעולם לא תספר מי הוא, ומאחר ושמעו אמנם יצא בעולם, אך עדיין לא הכירו את מראהו - קיווה שיוכל להסתיר עצמו. והנה, באחד הימים נקלעו רבי חיים וזוגתו לסעודת מצוה של חתן וכלה, ותוך כדי כך אירע שנעלם חפץ יקר, כשהחשד נופל על רבי חיים, הזר.

במהרה העמיד אותו הציבור במרכז המעגל וכולם הפליאו בו את מכותיהם. אשתו, אשר הבחינה בכל זאת ממקומה בעזרת הנשים, לא יכלה לשאת זאת, וזעקה מרה: 'הרפו ממנו'.

כששמע זאת רבי חיים הוא קרא לעברה 'אל תעזי לגלות', כשהוא מתכוון שלא תגלה את שמו, אך הציבור שהבין שהוא אוסר על אשתו לגלות את מקום החפץ שמסתיר, הגביר את מכותיו... רבי חיים קיבל אותן באהבה, אך אשתו לא יכלה לעמוד בכך, ולבסוף קראה 'הרפו מרבי חיים מוולוז'ין'!...

רק אז הבינו המכים את חומרת המעשה, הם נפלו לרגליו והתחננו לקבל את מחילתו, ואילו הוא הורה לאשתו לחזור הביתה, מאחר ולא עמדה בסיכומים...

'כיום', אמר רבי א.ל. שטינמן זצ"ל, 'אין צורך שהצדיקים יצאו לגלות, הם יכולים להישאר ספונים בביתם, משום שהביזיונות בדמות ה'פסקוילים', התקשורת והעיתונים, מגיעים אליהם לתוך ביתם... [תוכו רצוף אהבה]

הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ה' (כ"ו, כ"ט) - שוא לכם משפמי קום מאחרי

שבת" - סיפור

דתן ואבירם חסכו מפיתם ביום הראשון של ירידת המן, משום שחששו שמחר לא יהיה להם עוד, והסתפקו במועט ונענשו בשני דברים: א. שהמן שהשאירו, התקלקל עד למחר ("וַיֵּרָם תּוֹלְעִים"). ב. כל אותם ארבעים שנה שהיו במדבר, עומר לא ירד להם כפי שירד לכולם לגולגולת, אלא כפי שיעור שהצטמצמו ביום הראשון, שהוכיחו שלא צריכים יותר, וכך קיבלו כל הארבעים שנה. (מלבי"ם, בשלח ט"ז, כ"א).

לפי דברי המלבי"ם, ניתן להסביר את דברי הגמרא (ביצה ט"ז), "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, חוץ מהוצאות שבתות וימים טובים והוצאות בניו לתלמוד תורה. מלמד, שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו..." והעיר ב"שפת אמת": בשלמא, אם הוסיף מוסיפין לו מובן, אבל מדוע אם פחת פוחתין לו? ממה פוחתין, הרי הוצאות שבת לא הווי בכלל החשבון, ואם כן ממה פוחתין? וביאר, שפוחתין לו מהכסף שנקבע לו לכל השנה. אם רואים שמצמצם, אז גם לגבי שאר ימות השנה, נותנים לו בצמצום. (כמשל למלך שציווה על ידידו לעשות לכבודו סעודה, וההוצאות יקבל מהמלכות. כשבא המלך ראה שידידו צמצם בסעודה, וכמעט שלא עשה עבורו כלום. ואם כן גם המלך לא משלם לו בעד חלק הצמצום שצמצם).

ואמר הגר"ז, הגאון רבי יצחק זאב הלוי סולבייצ'ק זצ"ל, שלא נאמר שקוצבין לאדם ממון על כל השנה, אלא קוצבים לו מזון. כך וכך מצרכים, בשר, יין וכדומה. ממילא, גם כשעולה השער ומאמיר המחיר אין לדאוג, כי נקצב לו מזון ולא ממון.

וכמו כן מבאר הגר"א, את המשנה בשבת (ב', ה'): "כחס על הנר, כחס על השמן", בכ"ף הדמיון, ולא חס על הנר. מכיוון שכל הוצאותיו קצובין לו, חוץ מהוצאת שבת ויום טוב, הרי הוא רק כחס בכ"ף הדמיון, שאין מפסיד כלום בהוצאת שבתות וימים טובים.

ורבינו בחיי (שמות ט"ז, ד) כתב: "והיה המן יורד בלילה, והם ישנים על מיטותם, כדי שישכימו בבוקר וימצאו פרנסתם מזומנת. וזה מן ההכנות המשובחות מבעל ההשגחות יתברך וכו'. ותמצא פסוק אחד ביאור לכל זה, "שוא לכם משפמי קום, מאחרי שבת אכלי לחם העצבים, בן יתן לידידו שְׁנָא" (תהלים קכ"ז, ב), כי הוא יתעלה, יתן לאוהביו בשעת השינה, מה שמשגיגים משכימי קום מאחרי שבת אחר היגיעה והעמל שעדיין הם אוכלים בעיצבון, ואם כן שווא למשכימים לכל אותו הטורח, כי מה שהם מוציאים אחר הטורח, נותנו הקב"ה לאוהביו בשעת השינה בלא טורח".

סיפור הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, סיפור מופלא, המודפס בדרשתו של רבינו יחיאל מפריז ז"ע, מרבותינו בעלי ה'תוספות', אותו סיפר רבינו יחיאל לקהל שומעי לקחו לפני התקיעות שבראש השנה, וכך היה המעשה: שני צורפי זהב וכסף גרו בשכנותו של רבינו יחיאל ז"ל, יהודי בשם נפתלי עזריה ושכנו יעקב אבודרהם. השניים החליטו לערוך "תענית ושאלת חלום" בערב ראש השנה, כדי שהקב"ה יגלה להם בחלומם בליל ראש השנה את אשר ייגזר עליהם השנה בעניין הפרנסה. וכשעלו על יצועם, גילו להם מן השמים מה יתרחש עם הפרנסה שלהם, החל מראש השנה הזה ועד ראש השנה הבא. בחלום גילו ליעקב אבודרהם שירוויח 150 זהובים, ואילו לנפתלי עזריה הוקצבו השנה 200 זהובים.

השניים נכנסו בבוקר לבית שכנם, רבינו הגדול רבי יחיאל מפריז וסיפרו לו על חלומם.

"אני מציע לשניכם לרשום בצורה ברורה את כל הכנסותיכם במהלך השנה, כדי שנוכל לבדוק את חלומכם בסוף השנה", הציע להם רבי יחיאל והשניים הבטיחו לו לעשות כהצעתו. באמצע השנה, התגלע ויכוח ממוני בין שני השותפים. יעקב טען, שחברו נפתלי חייב לו 11 זהובים. ואילו נפתלי כפר בדרישת שותפו והיה נחרץ בדבריו: "שילמתי לו את חלקו ואינני חייב לו מאומה". הוויכוח התלהט והשניים נכנסו אל שכנם, רבי יחיאל מפריז, שענין בסוגיה ופסק שמכיוון ואין הוכחה לאף אחד מהצדדים, ומאחר שנפתלי הוא המוחזק ו'המוציא מחברו עליו הראיה', אי-אפשר להוציא ממנו את 11 זהובים. בליל ערב ראש השנה הביאו שני השותפים את דר"ח הכנסותיהם במהלך השנה, והנה, הפלא ופלא, בעוד שיעקב השתכר במהלך השנה 139 זהובים, הרוויח נפתלי... 211 זהובים. "רואה אתה, שכני היקר, שהרווחת 11 זהובים יותר ממה שהוקצב לך בשמים", פנה רבי יחיאל לנפתלי, "אם כן, מדוע שלא תשיב לו את 11 זהובים, כאשר כעת הוכח לנו בלי ספק שהכסף אכן שייך לשכנך יעקב"? ...!

נפתלי עמד על דעתו, ולא הסכים. "דברי חלומות אינם מעלים ואינם מורידים! אני, אינני חייב לו את הכסף וחלום אינו הוכחה מצד ההלכה", אמר ונפרד מר' יחיאל בברכת "לילה טוב". למחרת, ערב ראש השנה, הייתה חנותו של יעקב עמוסה בבני אדם רבים. בחצות היום, נעל יעקב את החנות, הביט בקופת הרווחים והשתומם: הרווח עמד על 11 זהובים מדויקים, בדיוק כפי שהובטח לו בחלומם, כפי שנגזר עליו מן השמים בראש השנה, 150 זהובים. לעומתו, בחנותו של נפתלי לא רכשו דבר. הוא סגר את דלת החנות בחצות, עיף ומאוכזב.

בשובו בחזרה לביתו, מתוסכל ועצבני, לא הביט נפתלי סביבותיו ובלא משים נתקל בדלת זכוכית של חנות שהייתה בבעלות גוי אלים וקיר הזכוכית התנפץ לאלפי רסיסים. הגוי יצא החוצה זועם בעליל, והחל להפליא את מכותיו בנפתלי. לאחר שכילה את זעמו חייב את נפתלי ההמום והכואב לשלם את מחיר דלת הזכוכית, ששוויה עמד על... 11 זהובים. שני השכנים, נכנסו לביתו של רבי יחיאל.

יעקב, מאושר ושמח, הצביע על מאזן 150 זהובים, שהושלמו ברווח של יום אחד בן 11 זהובים, ואילו נפתלי העצוב והמוכה, הצביע על רווח של 200 זהובים מדויקים, לאחר ההפסד הצורב של 11 זהובים המיותרים שנרשמו בחשבונותיו...

[נפלאותיך אשיחה']

"ישם האשה המפה המדינית" (כ"ה, ט"ו) - סיפור

סיפר **רבי שלום שברדון** זצ"ל: לאחר הסתלקותו של רבי יהודה אסאד זצ"ל (בעל ספר 'יהודה יעלה'), השאיר אחריו כמה בנות שכבר הגיעו לפרקן וטרם נישאו, כי אביהן עני מרוד היה ולא היה ברשותו הכסף הנדרש להשיאן. מיד עם היוודע דבר הפטירה, הייתה התעוררות גדולה למצבן של הבנות האומללות, וחמשה מחברי הקהילה התכנסו לפני הלוויה כדי לטכס עצה. ואז העלו רעיון: הואיל והגאון היה יפה תואר ובעל הדרת פנים מיוחדת, אנשים רבים יהיו מעוניינים לקנות את תמונתו.

ואכן, לאחר פטירתו הלבשוהו בבגדי שבת, הושיבוהו על כיסא וצילמוהו... ומכרו את התמונות כשאת הרווחים ממכירתן אספו להשאת הבנות. אך הסוף היה רע ומר: כל חמשת חברי הקהילה לא הוציאו את שנתם רחמנא לצלן! ביזיון תלמיד חכם נורא עד מאוד, ואף שכוונה טובה הייתה להם - נכוו קשות. נורא!...

נמשלו ישראל לעוף. מה עוף זה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות כלום חוץ לזקניהם. ואם עיקר קיומנו הוא על ידם, יש להיזהר מכל פגיעה בהם גם אם כוונתך לשם שמים. נורא למתבונן!!

[תוכו רצוף אהבה]

ימי בין המצרים - אבלות וציפייה

ביום ז' בתמוז פרצו האויבים את חומת ירושלים, נכנסו ועשו בעיר כרצונם, ובט' באב הגיעו אל בית המקדש והחריבוהו עד היסוד. מאז מתאבלים אנו מרה על ירושלים, בכל ימות השנה בכלל ובימי בין המצרים בפרט, ומצפים לראות בבניינה ובחידוש תפארתה. בכל ימות השנה שומה ליתן אל ליבנו את צער השכינה, אך ימי 'בין המצרים' הינם ימים מיוחדים להתמקדות באבלות ובצער החורבן.

מובא ב'שולחן ערוך' (אורח חיים א, ג): 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'.

וכי מה עניין 'ראות שמים' דווקא לדאגה על חורבן הבית? הלא אדרבה, מי שאינו ירא שמים ואינו קרוב להקב"ה, הוא זה שראוי לו להיות מיצר ודואג על חורבן הבית, שכן אצלו גדול יותר השיממון הרוחני שנוצר בעולם עם חורבן הבית. ולא זו בלבד, אלא שאמרו רבותינו (ירושלמי יומא פ"א, א) כי כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו - כאילו נחרב בימיו. ואם כך, מי שאינו ירא שמים, לכאורה הרי הוא אחראי יותר על עיכוב בניין הבית, ומי שהוא ירא שמים - מה בידו לעשות?!... דווקא מי שאינו ירא שמים צריך להצטער ולבכות על חורבן הבית?!

תמיהה זו העלה ה'חידושי הרי"ם', וביאר באופן נפלא: מי שאינו ירא שמים אכן צריך להצטער עוד יותר על חורבן הבית. ברם, רק מי שיראת ה' נגעה בלבבו - יכול לחוש את החיסרון העצום שנוצר בעולם בעקבות החורבן. רק הוא יכול להצטער באמת על חיסרון מקום השראת השכינה. מי שאינו ירא שמים, אמנם ראוי לו להצטער, אבל הוא אינו מסוגל לכך! הוא רואה סביבו עולם נאה ויפה, ואינו מבין מה חסר, על מה יש להצטער. לעומתו, יהודי ירא שמים מבין עד כאב עד מה עצום הוא החיסרון, עד מה אדיר הוא החלל שנפער עם חורבן הבית. חורבן בית המקדש אינו רק חורבנו של בית ה', כי אם גם חורבן העולם כולו. בית המקדש האיר על העולם אור תורה ורוחניות, וכל העולם כולו התברך מהשפע הנפלא שהגיע משמים דרך בית המקדש, תל התלפיות - תל שכל הפיות פונות אליו בתפילה. כאשר חרב הבית חשכו המאורות. אור העולם כבה, וכל העולם כולו נכנס תחת ההגדרה: עולם חרב ושם.

וכתב ה'פנים יפות' - לרב פנחס הלוי איש הורוויץ בעל ההפלאה (דברים ל, א) בפירושו למאמר הכתוב (ישעיהו ל"ג, ז): "הן אַרְאֵלִים צָעְקוּ חֲצָה מִלֵּאכֵי שְׁלוֹם מִרְיָבָיוֹן" - 'מלאכי שלום' הם תלמידי חכמים, שאמרו רבותינו (ברכות סד): תלמידי חכמים דומים למלאכים, ומרבים שלום בעולם. ובעניין הבכי על החורבן - "הן אַרְאֵלִים צָעְקוּ חֲצָה" - אצל רוב העולם הבכי הוא חיצוני וקלוש, אך תלמידי החכמים - "מִלֵּאכֵי שְׁלוֹם, מִרְיָבָיוֹן" - הם אלו הבוכים במרירות הלב.

מיעוט הבכיה, מדוע? - הסיבות הגורמות לחסר בתחושת צער החורבן בליבנו, שתיים המה:

א. משום שחורבן הבית הוא צרת הכלל, ומטבעו של האדם שהוא שקוע בצרותיו הפרטיות יותר מבצרות הכלל.

ב. משום שלא זכינו לראות בתפארתה של ירושלים, ולא זכינו לחוות את קדושתה העצומה. משום כך איננו חשים כל כך את החיסרון האדיר וקשה עלינו להצטער במידה רבה. והנה, בבואנו להתאבל על חורבן הבית וצער השכינה, עלינו להבין על מה אנו מתאבלים, ואיזה חסר נוצר עם חורבן בית מקדשנו.

חורבן בית המקדש הינו חורבן רוחני וגשמי.

מצד הרוחניות - בית המקדש היה מקום השראת השכינה, וכל מי שרצה להתעלות ברוחניות, להתקדש ולהתרומם, היה שם פעמיו אל בית המקדש. כך נאמר בתורה (דברים ל"ב, ה): 'לְשָׁכְנוּ תִדְרְשׁוּ וּבֵאתָ שָׁמָּה' - כל דורש ה' היה עולה לירושלים, ומשם ינק שפע רוחני. כמו כן, כאשר בית המקדש היה קיים לא הייתה בעולם מציאות של חטאים ופשעים ללא כפרה, וכל מי שהיה חוטא היה מביא קרבנו לבית המקדש, ועוונותיו היה מתכפר, וכן בכל שנה היה הכהן הגדול עובד את עבודתו ומכפר לבני ישראל על כל פשעיהם וחטאותם.

על הקרבה העצומה לה זכו ישראל באותם ימים, יכולים אנו ללמוד מהמדרש (שיר השירים רבה א, ו), כי בזמן שבית המקדש היה קיים, לא היה אדם לן בירושלים כשחטא בידו, משום שאם היה חוטא - היה מביא קרבן ומתכפר לו מיד.

כתוצאה משפע ההשפעה הרוחנית שהייתה באותם ימים, היו כל הבריות שמחים ומאושרים, שכן **העצבות והמרירות אינן אלא תוצאה של ריחוק מה' יתברך, ואולם, כאשר האדם קרוב לבוראו - אין שמח ומאושר ממנו!**

וכך דרשו רבותינו במדרש (שמות רבה תצוה לו, א) את הנאמר בתהלים (מ"ח, א): "יִפָּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ" - שלא היה אחד מישראל מיצר כשהיה בית המקדש קיים. מדוע? שהיה אדם נכנס לשם מלא עוונות, והיה מקריב קרבן ומתכפר לו, ואין שמחה גדולה מזו שהיה יוצא צדיק וכו', "הָרַצִּינוּ יִרְפָּתֵי צָפוֹן קִרְיָת מֶלֶךְ רֵב" - מקום שמקריבין בו קרבנות, שנאמר: "וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה" (ויקרא א, י"א) כלומר, בזכות המזבח שבצפון העזרה, עליו היו מקריבים קרבנות לכפר על החטאים, לא היו בירושלים אנשים בעלי חטא, וכך היתה ירושלים מְשׁוֹשׁ כל הארץ. בית המקדש היה, אפוא, גילוי כבוד מלכותו יתברך בעולם, ועם חורבנו - חסרנו את כל זאת.

ועל כך אנו מתפללים: 'אלוקינו ואלוקי אבותינו, גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה, והופע והינשא עלינו לעיני כל חי'.

אך מלבד מהחורבן הרוחני הנורא שהתרחש עם חורבנו של בית המקדש, באותה עת סבלו אבותינו חורבן גשמי נורא ואיום. כאשר פרצו האויבים לירושלים, נהרגו אלפים ורבבות מישראל במיתות נוראות, כאשר חלקם אף לא זכו להגיע לקבורה. שארית הפליטה הוגלתה לארץ נכר, ומצבם של מתי המעט שנותרו בירושלים היה בכי רע.

[דרך עץ החיים: תמוז-אב]

ויהי רצון שנשכיל להתבונן במעלת ימים אלו, ונזכה לבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן!

מקומך מלפנינו תופיע. ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך.
מְתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן.
בקרב בְּמִינֵנוּ לְעֹקֶם וְעַד תִּשְׁכֹּן.

העלון טעון גניזה

בברכת התורה

"לֹאֲדָם סַעֲרָכִי לֵב וַמָּה' סַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמות

לעילוי נשמות
מור אבי: יעקב בן רחל ועדוק
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כסאסנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הרב יעקב אדלשטיין בן מרים
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן אחור אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרתה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר (יציר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגור: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אחרון בן חנה: משה בן חנה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בן גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת סיון
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה ויקטוריה יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ילאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יעל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת שפרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**

או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים